

ZUID-HOLLAND

**Publieke diensten
in
publieke handen**

Inhoudsopgave

1. Inleiding: Zuid-Holland eerlijk, rechtvaardig en betrouwbaar
2. Iedereen goed en betaalbaar wonen
3. Een eerlijke en betaalbare energietransitie
4. Op weg naar gratis OV en een filevrij Zuid-Holland
5. Een schone en veilige provincie
6. Een duurzame en sociale economie
7. Een groene en diervriendelijke provincie
8. De ruimte eerlijk (ver)delen
9. Het cultureel erfgoed behouden
10. Het provinciebestuur dichtbij

- **Zuid-Holland eerlijk, rechtvaardig en betrouwbaar**

De SP kiest voor mensen en de menselijke maat in Zuid-Holland. Zeker nu! Want ook in onze provincie staat de bestaanszekerheid van mensen op het spel. De huidige opeenstapeling van crises rond klimaat, energie en wonen, maakt dat veel mensen nu al in de problemen komen. Onze inwoners verdienen de bescherming van een eerlijke, rechtvaardige en betrouwbare provincie. Daarom staat voor de SP, voor alle andere belangen, bestaanszekerheid en de menselijke maat op één!

De tweedeling in de samenleving neemt toe en het leven wordt voor veel mensen steeds moeilijker. We hebben een wooncrisis, waardoor woningzoekenden geen betaalbaar huis meer kunnen vinden. We hebben ook een energiecrisis, met het gevolg dat steeds meer mensen de torenhoge energierekening niet meer kunnen betalen. Bovendien kregen we te maken met een stikstofcrisis, waardoor de bouw van woningen is stilgevallen, de natuur en het milieu worden bedreigd en veel boeren hun bedrijf en hun toekomst dreigen te verliezen. Door de klimaatcrisis en de opwarming van de aarde hebben we te maken met verdroging van de grond en verschraling van de natuur en zullen er vaker perioden komen met wateroverlast óf juist met watertekorten, ook onze drinkwatervoorziening staat steeds verder onder druk. Deze crises zijn geen natuurverschijnsel, ze zijn het gevolg van bewuste politieke keuzes in een kapitalistisch systeem dat nu zijn falen toont. Het systeem werkte tot nu toe vooral voor mensen met veel geld, het zijn de gewone mensen die keer op keer de gevolgen voelen.

In elk van deze grote crises speelt de provinciale politiek een belangrijke rol in de potentiële oplossing. Besluiten die in de provincie worden genomen hebben direct invloed op het leven van mensen en zijn bepalend voor de toekomst van ons land. Het provinciebestuur kan bepalen hoe de schaarse ruimte wordt gebruikt. Of er een industrieterrein wordt aangelegd of juist woningen worden gebouwd. Hoe de natuur wordt beschermd en het water wordt beheerd. De provincie gaat mede over aanleg en onderhoud van de wegen en een toegankelijk, fijnmazig en betaalbaar openbaar vervoer. Het cultureel erfgoed, of de openbare bibliotheken en de regionale omroep: de provincie kan op veel gebieden het verschil maken.

Als het gaat om het verbeteren van de inkomenspositie van haar inwoners kan de provincie, door bij aanbestedingen hierover eisen te stellen, er voor zorgen dat er meer eerlijke banen komen met een inkomen waar mensen echt van kunnen leven. Ook kan de provincie uitbuiting van arbeidsmigranten aanpakken. Door te zorgen dat gemeenten zich houden aan gemaakte afspraken over het bouwen van betaalbare woningen, kan de provincie een belangrijke bijdrage leveren aan het verminderen van de woningnood. Of beter nog, de provincie zou zelf betaalbare huizen kunnen bouwen!

Met het aanscherpen van de regels en de handhaving rond milieuvergunningen kan de provincie er voor zorgen dat vervuilers verduurzamen en dat een belangrijke stap gezet wordt om de klimaatcrisis op te lossen. Ook het verplichten van bestaande en nieuwe bedrijven om zo veel als mogelijk te voorzien in hun eigen energievraag door isolatie, zonnepanelen en aanpassingen aan het productieproces kan een bijdrage leveren aan het oplossen van dit probleem. We bouwen de winning van fossiele brandstof af en stoppen met de winning van aardolie en aardgas onder bebouwd gebied, zoals bijvoorbeeld in Charlois. Daarnaast kan ook het collectief organiseren van de energievoorziening in woonwijken en het oprichten van een provinciale energiemaatschappij een goede bijdrage leveren aan de energietransitie en het betaalbaar maken en houden van onze energie.

Een andere manier om een bijdrage te leveren aan het verbeteren van de bestaanszekerheid van onze inwoners is om het openbaar vervoer voor reizigers écht betaalbaar of gewoon gratis te maken. Daarnaast willen we het openbaar vervoer terug in publieke handen. De SP is van mening dat het je kunnen verplaatsen in onze provincie of ons land net als wonen een recht is. Van dit recht zou iedereen, ongeacht de financiële situatie, gebruik moeten kunnen maken. Zolang dit nog niet het geval is ondersteunt de provincie initiatieven die dit mogelijk maken voor mensen die van het openbaar vervoer afhankelijk zijn, zoals bijvoorbeeld scholieren en ouderen.

De overheid werkt niet meer voor het welzijn en de voorspoed van de meeste mensen maar vanuit wantrouwen. En ten behoeve van mensen die al genoeg geld hebben. Een kleine groep mensen met geld en veel belangen heeft de overheid gekaapt met haar neoliberale en kapitalistische visie die al decennialang voorrang geeft aan haar eigen belangen. Hierdoor is de overheid er voor veel mensen niet meer. De SP staat midden tussen de mensen, waardoor we als snel horen van problemen zoals de toeslagenaffaire, armoede en schimmelwoningen die jarenlang niet onderhouden zijn. We zien dat grote groepen mensen steeds minder geld hebben om in hun levensbehoeften te voorzien, deze mensen zijn afhankelijk van overheden waar ze steeds minder over te zeggen hebben en zich steeds minder mee verbonden voelen.

Ook in de provincie waar de SP 8 jaar lang heeft meegeregeerd heeft de SP ervaren hoe moeilijk het is de belangen grote bedrijven en mensen met veel geld te beteugelen en in het beleid ondergeschikt te maken aan het algemene belang. Des te meer zijn wij overtuigd van de noodzaak hiervan en trots op de plekken wanneer wij het wél voor elkaar hebben gekregen om de mensen en niet het grote geld centraal te stellen. Wij willen strijden, samen met andere linkse partijen, om jouw leefomgeving, jouw energierekening, jouw mobiliteit en het publieke belang nu écht centraal stellen.

Een stem op de SP blijft daarom keihard nodig. jouw steun aan de SP is de beste garantie dat de bestaanszekerheid en voorspoed van alle mensen in Zuid-Holland op één komt te staan!

● Iedereen goed en betaalbaar wonen

De schrijnende woningnood in ons land is een probleem dat door de opeenvolgende kabinetten is gecreëerd en verergerd. De verhuurdersheffing, vennootschapsbelasting en de (gedwongen) verkoop van sociale woningen hebben ervoor gezorgd dat er nu een gigantische vraag is naar nieuwe, betaalbare huur- en koopwoningen. Een wachttijd van meer dan acht jaar is eerder regel dan uitzondering, zelfs buiten de grote steden. Nergens is de ongelijkheid zo schrijnend als op het slagveld van de woningmarkt, waar betaalbare woningen worden verkocht aan de hoogste bieder en steeds vaker worden opgekocht door op woekerwinst beluste huisjesmelkers. De SP wil dat de provincie ook de komende jaren sterk zal inzetten op het met gemeenten maken van afspraken, en het nakomen daarvan, over een veel groter aandeel betaalbare huur- en koopwoningen. Ook het zelf, als provincie, bouwen van woningen is een hele goede optie.

De alleenstaande moeder, de starter, de student, de oudere opzoek naar een kleiner huis, de arbeidsmigrant en de statushouder, allemaal zijn zij slachtoffer van hetzelfde perverse marktdenken rond wonen. Wij strijden voor wonen als recht en niet als een winstgevende markt voor projectontwikkelaars en investeerders. De provincie zou zelf voorop moeten lopen met de bouw van betaalbare huizen, desnoods door zelf te bouwen, immers betaalbare woningen zijn een grondrecht. Met betaalbaar wonen bedoelen wij dat mensen, voor een woning of appartement, nooit meer kwijt zijn dan 25% van hun inkomen aan woonlasten. Ook het opdelen van woningen voor studenten en arbeidsmigranten wordt tegengegaan. Binnen de gemaakte afspraken met gemeenten worden de betaalbare woningen eerst gebouwd, daarna pas de duurder woningen. De provincie gaat daarom de komende jaren streng controleren of de afspraken nagekomen worden bij de bestemmingsplannen van gemeenten. Indien gemeenten deze afspraken niet nakomen, spreekt de provincie deze gemeenten daarop aan en, als er geen verbetering optreedt grijpt zij, met al haar daartoe beschikbare instrumenten, in. Hierbij kan zelfs gedacht worden aan een bouwstop die pas opgeheven wordt als de gemeente in kwestie overgaat tot het bouwen van genoeg betaalbare woningen, volgens de bovengenoemde definitie.

Waar grote gemeenten steeds vaker redeneren dat zij teveel sociale woningen hebben en de regio te weinig, zou juist de behoefte van huurders centraal moeten staan. Leidend moet zijn waar de huurder wil wonen en niet welke stad of gemeente hen op wil nemen. Inwoners met een kleinere beurs horen niet de stad of gemeente uitgejaagd te worden ten behoeve van de elite en expats.

Opvang en asiel

De regering maakt een puinhoop van de asielopvang, zie de ellende van de afgelopen maanden waarbij asielzoekers door een tekort aan plekken op de grond moesten slapen. Als SP willen we graag een werkbare oplossing doormiddel van een eerlijke verdeling van vluchtelingen over alle gemeenten. De voorgestelde "spreidingswet", betekent een grote rol voor provincies, maar bevat een aantal perverse prikkels, bijvoorbeeld door de financiële bonus dat kan zorgen voor een koehandel met vluchtelingen. Daarnaast komt er waarschijnlijk geen evenredige verdeling en ook geen kleinschalige opvang. De SP wil bescherming bieden aan mensen op de vlucht. Opvang blijft daarom nodig. Maar die moet wel eerlijk verdeeld worden tussen arme en rijke gemeenten.

Onze voorstellen:

- De provincie loopt voorop met de bouw van betaalbare huizen, dit kan ook door zelf te bouwen met een eigen coöperatie.
- Binnen de gemaakte afspraken met gemeenten worden de betaalbare woningen eerst gebouwd, daarna pas de duurder woningen.
- Tot er genoeg betaalbare huizen zijn, bouwen we minstens 80% betaalbaar! Dit kan een mix zijn van sociale huur, middeldure huur en goedkope koopwoningen. Waar nodig bouwen we meer dan 30% sociale huurwoningen.

- Elke gesloopte betaalbare woning moet vervangen worden door een betaalbare woning.
- We gaan de Gnephoek niet bebouwen, tenzij op het noordelijke gedeelte voor 80% betaalbaar gebouwd kan worden.
- In plaats van in de Gnephoek gaan we bouwen bij de Oostkanaalweg, Oude Rijnzone en in en rondom de dorpen van Alphen aan den Rijn. De Provincie gaat dit alternatief mede ontwikkelen en aanbieden aan de minister van volkshuisvesting.
- De provincie doet in samenwerking met de Woonbond jaarlijks onderzoek naar de woningbehoefte in Zuid-Holland en maakt via de regionale woonvisies afspraken met de gemeenten om de noodzakelijke woningen te bouwen.
- De provincie gaat gemeenten die het initiatief nemen een eigen woningbouwcorporatie op te richten, actief en financieel steunen.
- Betaalbare huur- en koopwoningen gaan vóór belangen van projectontwikkelaars en gemeenten.
- Het bouwen van woningen gebeurt binnenstedelijk, alleen als niet aan de woningbehoefte kan worden voldaan, kan hier onder strikte voorwaarden van worden afgeweken.
- Statushouders dienen in onze provincie goed gehuisvest te worden. Hiervoor dient er sprake te zijn van goede spreiding over de provincie waarbij alle gemeenten een evenredig deel van de huisvesting van statushouders voor hun rekening nemen. Er dient ook sprake te zijn van goede spreiding over verschillende wijken en stadsdelen zodat iedereen een eerlijk deel opvangt en geen gebieden overbelast worden. De provincie dient daarbij haar wettelijk taak uit te voeren en toe te zien op de naleving van wetten in verband met spreiding en opvang van statushouders.
- Arbeidsmigranten dienen te worden gehuisvest in gemeenten waar zij werkzaam zijn. De provincie maakt hierover afspraken met de betreffende gemeenten.
- De provincie controleert streng of afspraken met gemeenten nagekomen worden. Gemeenten die, om welke reden dan ook, de gemaakte woningbouwafspraken niet nakomen, komen niet in aanmerking voor provinciale subsidies.
- In haar overleggen met gemeenten en corporaties over woningbouw moet klimaatrechtvaardigheid een belangrijk onderdeel zijn. Alle huizen dienen duurzaam gebouwd te worden zonder ten koste te gaan van betaalbaarheid voor lage- en middeninkomens.
- Wij staan voor een eerlijke verdeling van opvangplekken tussen gemeenten, waarbij naast omvang van een gemeente ook rekening wordt gehouden met de financiële draagkracht van een gemeente.
- Daarnaast dient ruimte te worden geboden voor kleinschalige opvang. De SP is daarom tegen een "spreidingswet" die dit niet regelt.

● Een eerlijke en betaalbare energietransitie

Bij de aanpak van de klimaatcrisis wordt niet verder gekeken dan de volgende verkiezingen, mens, dier en natuur staan niet centraal. De politiek moet juist handelen vanuit de lange termijn en stoppen met de uitbuiting van mens, dier en natuur. De SP steunt de afspraken gemaakt rond de klimaatdoelen om in 2050 95% minder broeikasgassen uit te stoten vergeleken met 1990. Wat de SP betreft zouden deze doelen nog ambitieuzer opgepakt mogen worden door Zuid-Holland. Dat kan alleen als de lasten die met het halen van deze doelen gepaard gaan, rechtvaardig worden verdeeld en de sterkste schouders de zwaarste lasten voor hun rekening nemen. Om deze doelen te halen zullen we de komende jaren moeten omschakelen van fossiele brandstof naar duurzame hernieuwbare vormen van energie. Als het gaat om alternatieve energiebronnen geeft de SP de voorkeur aan energie uit aardwarmte, water, zonnepanelen, windmolens, groene waterstof en restwarmte. De winsten en voordelen uit de duurzame energie moeten terugvloeien naar inwoners door een op te richten provinciale energiemaatschappij. Publieke diensten horen in publieke handen.

Energie

We blijven ons inzetten om, op plaatsen waar dit mogelijk en gewenst is, windturbines te plaatsen. Op die plaatsen zijn windturbines op land welkom in Zuid-Holland. Als ergens gekozen wordt om windturbines te plaatsen wordt daarbij vooral ingezet op collectieve windturbineparken, in eigendom van de Zuid-Hollandse inwoners zelf of een provinciale energiemaatschappij. Daarnaast bevorderen we de plaatsing van zonnepanelen op daken en willen we collectieven van omwonenden steunen bij het opzetten van projecten rond zonne-energie. Wat de SP betreft worden alle daken in Zuid-Holland die hiervoor geschikt zijn bedekt met zonnepanelen. Daarnaast worden ook zonne-energieprojecten toegestaan in gebieden die op termijn niet meer geschikt zijn voor een agrarische bestemming, denk aan de diepere veenweidegebieden, onder de voorwaarde dat betrokken agrariërs en omwonenden hiervan substantieel meeprofiteren. Daarbij hoort een goede inpassing, voldoende draagvlak en het serieus laten delen in de opbrengst door omwonenden, bijvoorbeeld door een eigen energiemaatschappij of coöperatie. Om er voor te zorgen dat we in de RES'en ook gaan werken met opslag van energie, en daarmee ook piek en dal van vraag en aanbod op elkaar kunnen afstemmen. Dit kan zelfs met warmte, met een WKO, maar het is ook relevant voor elektriciteit; batterijen worden steeds beter, maar kan zelfs in Zuid-Holland nodig zijn om in het geval van waterstof, dus lange termijn, aan dit soort zaken te werken. Het is gewoon een noodzakelijk onderdeel van de energie strategie.

Restwarmte

Alleen al het Rotterdamse havengebied loost jaarlijks 150 Peta joule aan warmte, dit is gelijk aan tweemaal de vraag aan warmte van alle huishoudens in Zuid-Holland. Op dit moment wordt de warmte voor onze huizen voornamelijk opgewekt door de verbranding van gas: dit kostte deze huishoudens voor de energiecrisis 3,5 miljard per jaar. De huidige kosten zijn moeilijk in te schatten, maar kunnen oplopen tot een veelvoud hiervan. De SP is daarom, onder strikte voorwaarden, voorstander van het hergebruik van restwarmte in onze huishoudens, kassen en bedrijven. Zo mag de warmtelevering niet in handen komen van een private monopolist maar komt deze in handen van onze inwoners zelf. Wanneer wijken overhoop worden gehaald voor de aanleg van de leiding, worden de straten mooier en groener teruggelegd. Daarnaast mogen de kosten voor deze vorm van energie voor de inwoners van Zuid-Holland nooit meer worden dan een reëel berekende kostprijs inclusief een eerlijke marge. Het is daarom van belang dat er, als het gaat om warmte-energie, zo snel als mogelijk een ontkoppeling van de gasprijs komt. Bovendien moet de fossiele industrie in de Rotterdamse haven verplicht worden om versneld te verduurzamen en dienen publieke duurzame alternatieve bronnen voorrang te krijgen bij het aansluiten op een warmtenet. Gemeenten worden, afhankelijk van de wettelijke regels hierover, niet gedwongen deel te nemen aan projecten rond restwarmte.

Geen chemische schaliegasboringen

Fossiele brandstof hoort niet meer bij deze tijd, de verbranding van deze brandstof is slecht voor mens en milieu. Het winnen van fossiele brandstof in Zuid-Holland wordt, wat de SP betreft, zo snel als mogelijk afgebouwd. Nieuwe boorputten naar fossiele brandstof, waaronder ook schaliegas, worden in onze provincie niet toegestaan. Daarom zal de provincie dan ook niet meewerken aan het uitvoeren van exploratieboringen. Naast het zoeken naar alternatieve bronnen van energie zet de provincie vooral ook in op energiebesparing en neemt hiertoe, naast zelf het goede voorbeeld te geven, initiatieven die energiebesparing stimuleren, bijvoorbeeld door een subsidie op isolatie.

Onze voorstellen:

- Er is een klimaatcrisis. Daarom moeten we ten minste de huidige klimaatdoelen, maar eigenlijk veel meer, zo snel mogelijk halen met daarin altijd het principe van klimaatrechtvaardigheid centraal gesteld.
- De winsten en voordelen uit de duurzame energie moeten terugvloeien naar inwoners door een op te richten provinciale energiemaatschappij.
- De provincie zet zich bij het ontwikkelen van alternatieve energiebronnen in voor klimaatrechtvaardigheid en het betaalbaar houden van energie voor iedereen.
- Wat de SP betreft worden alle daken in Zuid-Holland die hiervoor geschikt zijn bedekt met zonnepanelen.
- De Provinciaal gaat kleinschalige lokale alternatieve energie-initiatieven financieel ondersteunen en stimuleren.
- Daar waar lokale coöperatieve energie-initiatieven gewenst zijn, maar het lokale financiële draagvlak ontbreekt, neemt de provincie hiertoe zelf, desgewenst in samenwerking met betrokken gemeenten, het initiatief.
- Bij alle ontwikkelingen die de provincie doet op het gebied van de energievoorziening staat klimaatrechtvaardigheid voorop en houden mensen zeggenschap over hun eigen energievoorzieningen.
- De provincie investeert in energiebesparende maatregelen om woningen van mensen te verduurzamen en hun kosten te verlagen. Bijvoorbeeld door een subsidie op isolatie.
- Het gebruik van restwarmte staan we onder strikte voorwaarden toe. Zo wordt de industrie in de Rotterdamse haven verplicht om versneld te verduurzamen; wordt de prijs van warmte losgekoppeld van de gasprijs; worden de kosten voor de eindgebruiker worden gebaseerd op een reële kostprijs inclusief een eerlijke marge; krijgen duurzame alternatieve warmtebronnen voorrang bij de aansluiting op een warmtenet.
- Gemeenten worden, afhankelijk van de wettelijke regels hierover, niet gedwongen deel te nemen aan projecten rond restwarmte.
- Bij alle initiatieven rond alternatieve energie streeft de provincie altijd naar een goede inpassing, voldoende draagvlak en het serieus mee laten profiteren van de voorgestelde ontwikkeling door omwonenden.
- De provincie zet het beleid om alle provinciale wegen te voorzien van Ledverlichting voort en blijft zich in haar eigen organisatie richten op permanente energiebesparingen.
- De provincie gaat door met het stimuleren van milieuvriendelijke en duurzame alternatieve bronnen van energie, zoals bijvoorbeeld getijdencentrales, groene waterstof en aardwarmte.
- De provincie ondersteunt ontwikkelingen die opslag van energie, zoals accu's, mogelijk maken of verbeteren.
- De SP wil geen kerncentrales in Zuid-Holland en zal zich hiertegen verzetten. Kernenergie leidt af van investering duurzame groene alternatieven, duurt te lang om te bouwen en in werking te brengen, en is onverstandig op land onder zeeniveau.
- De provincie werkt niet mee aan het uitvoeren van exploratieboringen naar olie, gas of schaliegas en slaan van nieuwe boorputten in bestaande velden.
- De provincie doet alles wat binnen haar mogelijkheden ligt om het sluiten van de resterende kolencentrales te bevorderen.

● **Op weg naar gratis OV en een filevrij Zuid-Holland**

Zuid-Holland zou geweldig bereikbaar kunnen zijn met het OV, de basis van spoor en haltes ligt er! De SP wil dat iedereen kan deelnemen aan onze samenleving, dat is een recht. Voor een groot deel van de Zuid-Hollanders is het OV de enige manier om bijvoorbeeld kleinkinderen te bezoeken, op je werk te komen, naar het ziekenhuis te gaan of mee te doen in sociale of culturele activiteiten. Hiervoor is goed OV nodig, hiervoor is gratis OV nodig. Veel anderen willen minder met de auto reizen omwille van het milieu of gewoon kunnen werken tijdens je woon-werkverkeer. Zo pakken we files aan en voorkomen we nodeloze kilometers extra asfalt.

De provincie Zuid-Holland heeft, met een lengte van ongeveer 1.000 km aan Rijks- en Provinciale wegen, de grootste wegendichtheid van ons land. Daarnaast ligt er ongeveer 450 km aan spoorrails en zo'n 1000 km aan vaarwegen. Al deze (vaar)wegen, regionale tramlijnen en spoorverbindingen hebben als doel de inwoners van Zuid-Holland iedere dag zo efficiënt en snel als mogelijk op de gewenste bestemming te krijgen. Het is de goede bereikbaarheid van de provincie waardoor zoveel bedrijven ook graag voor Zuid-Holland kiezen.

Onderhoud wegen

Mobiliteit is van groot belang voor het welzijn en de welvaart van mensen. Mobiliteit zorgt ervoor dat mensen sociale contacten kunnen onderhouden, naar hun werk kunnen, vrijwilligerswerk of mantelzorg kunnen doen en voorzieningen kunnen bereiken. Het is daarom van belang dat de provincie al haar (vaar)wegen goed onderhoudt. Hierbij staat, naast de veiligheid van de gebruiker, ook de inpassing in het landschap voorop. Daarom gaat het verbreden van (vaar)wegen wat de SP betreft, boven het aanleggen van nieuwe infrastructuur. Voor het aanleggen van nieuwe wegen dient nut en noodzaak, voldoende draagvlak en een goede landschappelijke inpassing altijd overtuigend te worden aangetoond. Daarnaast dienen ook de kosten van het onderhoud bij de besluitvorming over de aanleg van nieuwe wegen te worden meegenomen.

Openbaar vervoer

Openbaar vervoer is een belangrijke vorm van mobiliteit en wat de SP betreft een grondrecht. OV zou daarom voor de gebruiker gratis of in ieder geval goedkoop moeten zijn. Het OV hoort daarnaast in publieke handen in de vorm van een nationaal of provinciaal vervoersbedrijf, publieke belangen horen in publieke handen. Zolang dit nog niet het geval is zetten we ons in voor betaalbaar, toegankelijk, bereikbaar en fijnmazig openbaar vervoer in heel onze provincie. Hierbij gaat het om toegankelijkheid in de breedste zin, namelijk toegankelijk voor mindervaliden, voor mensen die slechtziend of slechthorend zijn, ouderen en jongeren maar natuurlijk ook mensen met een smalle beurs. Hoeveel je hebt moet namelijk niet in de weg staan van waar je kunt komen. Voorzieningen als toiletten in treinen en op stations zijn een onderdeel van deze toegankelijkheid. De SP zal zich in blijven zetten voor een verbetering van het OV in Zuid-Holland voor iedereen zodat het OV een echt alternatief voor de auto wordt. Niet iedereen immers kan een auto betalen én veel mensen willen liever met het OV reizen. De spoorlijnen die de provincie in eigen beheer heeft, namelijk de lijn tussen Alphen aan den Rijn en Gouda en de Merwedelingelijn verdienen wat dit betreft extra aandacht. Door een beter OV zal ook het autoverkeer afnemen en daarmee zorgen voor een beter milieu en een leefbare omgeving. De SP pleit ook voor een breder dekkend nachtnet in de provincie, zodat ook mensen die uitgaan met de trein naar huis kunnen en werknemers met wisselende diensten het OV kunnen gebruiken.

Een provinciaal vervoersbedrijf

Het aanbesteden van het openbaar vervoer is nodeloos moeilijk en zeer kostbaar, de enige winnaars van dit systeem zijn de marktpartijen. Publieke diensten horen in publieke handen, we moeten stoppen met het circus van aanbestedingen en een eigen provinciaal vervoersbedrijf oprichten. Zolang de door Europa verplichte aanbesteding in Zuid-Holland nog niet teruggedraaid is, zal het aantal concessiegebieden in elk geval teruggebracht worden naar één in plaats van drie, om kosten te besparen en het OV overzichtelijker te maken. De provincie heeft helaas geen eigen zeggenschap over het wel of niet aanbesteden van het regionale OV. Daarom moet de provincie aandringen op het terugdraaien van deze verplichte aanbesteding en zoeken naar de randen van wat nu mag in het terugdraaien van de liberalisatie van ons OV. In de aanbestedingen zullen betaalbaarheid, fijnmazigheid, toegankelijkheid en comfort voor de reizigers en milieuvriendelijkheid en banenbehoud en arbeidsvoorwaarden voor medewerkers centraal staan. De provincie blijft ook na het verlenen van een concessie actief betrokken bij de uitvoering hiervan en zorgt er voor dat gemaakt afspraken ook worden nagekomen en het belang van de reizigers en personeel hierbij voorop stellen. Voor de SP is het uiteindelijke doel natuurlijk dat we het OV weer in overheidshanden brengen. Dit is goedkoper, efficiënter en geeft de mensen weer democratische zeggenschap over hun vervoer.

Fietsen stimuleren

De provincie blijft investeren in fietspaden. De SP wil, met in achtneming van de verkeersveiligheid in de bebouwde kom, verdere uitbreiding van regionale snelfietsroutes en een verbetering van recreatieve fietsroutes. Fietspaden moeten goed onderhouden blijven. We verbeteren de veiligheid en investeren in overstapmogelijkheden van fiets naar OV en goede fietsparkeerplaatsen. Fietspaden moeten veilig zijn en van het autoverkeer gescheiden worden. Directe fietsroutes tussen steden en dorpen stimuleren de keuze voor fiets in plaats van de auto. Landbouwverkeer op fietspaden kan gevaarlijk zijn en overlast geven, dat moeten we tegengaan.

Wandelen is gezond

Wandelen is voor veel mensen een fijne en gezonde vrijetijdsbesteding. Zuid-Holland moet dit stimuleren door nieuwe wandelroutes te subsidiëren en bestaande paden te behouden. Uiteindelijk zouden er in de hele provincie mooie toegankelijke wandelpaden moeten zijn. Ook de zogeheten "boerenlandroutes" stimuleren we. Extra belangrijk is de aanleg van wandelroutes tussen openbaar vervoer haltes en stations en de verbinding tussen de bebouwde kom en het buitengebied.

Vervoer over water: een schoon alternatief!

Er gaat heel veel provinciaal geld naar wegen. Waterwegen en spoor blijven hierbij vaak achter. Het beter benutten van waterwegen en spoor voor goederen- en personenvervoer zorgt voor minder files, waardoor de kosten voor onderhoud en investeringen in wegen kunnen verminderen. Vervoer over het water is daarnaast schoner dan over de weg omdat een binnenvaartschip per vervoerde ton producten veel minder schadelijke stoffen uitstoot dan een vrachtwagen, minder verkeersongevallen veroorzaakt en minder files oplevert. Vervoer over water zou steviger gestimuleerd moeten worden en daar waar nodig meer middelen moeten krijgen. Vanwege het grote belang van het vervoer over water, wordt er geen steun verleend aan spitsuursluiting van bruggen voor de beroepsvaart.

Veerverbindingen

Veerboten zijn voor verschillende regio's in de provincie een onmisbare verbinding, vooral voor scholieren, forenzen en andere mensen die afhankelijk zijn van de fiets. Voor scholieren is het bijna onmogelijk om zonder deze verbinding op school te komen. Daarom zouden scholieren kosteloos gebruik moeten kunnen maken van deze veren. Veerverbindingen moeten behouden blijven en gestimuleerd worden. Het veer tussen Maassluis en Rozenburg verdient hierbij speciale aandacht, vanwege het isolement waarin de inwoners belanden wanneer het veer niet functioneert. Dit veer moet dan ook behouden blijven en versterkt worden.

Onze voorstellen:

- De SP streeft naar gratis OV. Om het OV tot die tijd voor de reiziger betaalbaar te houden, moeten de tarieven de komende jaren dalen of tenminste niet verder stijgen.
- Publieke diensten horen in publieke handen, we streven naar een provinciaal vervoersbedrijf en het afschaffen van marktwerking in ons OV.
- De provincie bevordert de toegankelijkheid van het openbaar vervoer en verbetert de opstapplaatsen en voertuigen voor minder validen, slechtzienden en slechthorenden. Hierbij hoort ook dat chauffeurs genoeg tijd krijgen om minder validen op te laten stappen.
- De provincie neemt bij de aanbesteding openbaar vervoer zolang deze er zijn, de eis op dat de vervoerder werkt met werknemers die in loondienst zijn bij deze vervoerder.
- Dorpen en kleine kernen, zorginstellingen, onderwijsinstellingen en bedrijventerreinen en recreatiegebieden moeten goed bereikbaar zijn met frequent regulier openbaar vervoer en niet afhankelijk zijn van belbussen.
- De provincie blijft ook na het verlenen van een concessie actief betrokken bij de uitvoering hiervan en zorgt er voor dat gemaakt afspraken ook worden nagekomen.
- Bij aanbesteding wordt maatschappelijk verantwoord ondernemen door de vervoerder een criterium en wordt er sterk gestuurd op het verminderen van de CO2-uitstoot van bussen en de milieuvriendelijkheid van treinen.
- De provincie gaat er voor zorgen dat de hele provincie één concessiegebied wordt. Er moet een betere openbaar-vervoerverbinding met Goeree-Overflakkee, de Hoeksche Waard en Voorne-Putten komen om de forensenstroom naar Rotterdam en de Rotterdamse haven te faciliteren.
- De Merwedelingelijn wordt op termijn volledig dubbelsporig en er wordt onderzocht of de lijn kan worden doorgetrokken naar Rotterdam.
- De provincie onderneemt stappen om ervoor te zorgen dat de directe treinverbinding tussen Gouda en Leiden terugkeert en dat in Alphen aan de Rijn niet hoeft te worden overgestapt.
- Nabij Hazerswoude-Rijndijk en Zoeterwoude-Rijndijk komen er extra treinstations.
- Er komt een uitbreiding van het dubbelspoor op het HOV-traject Leiden-Utrecht zodat de kwartierdienst kan starten en het aantal treinen hiermee kan verdubbelen.
- Samen met de inwoners werken we plannen uit voor een tweede oeververbinding bij Boskoop en een tunnel(bak) bij Hazerswoude Dorp. De provincie gaat door met investeren in het uitbreiden en verbeteren van provinciale fietsroutenetwerken en snelfietsroutes.
- De mogelijkheden om de fiets te parkeren bij provinciale OV-stations en bushaltes worden verder uitgebreid.
- Overlast door landbouwverkeer op fietspaden wordt tegengegaan.
- Bij aanleg van wegen dient eerst nut en noodzaak en draagvlak in voldoende te worden aangetoond. Daarna onderzoeken we of, en zo ja welke alternatieven er zijn en welke gevolgen deze hebben op de directe omgeving.
- Voor alle Provinciale wegen moet er een onderhoudsplan zijn, inclusief de daarvoor benodigde middelen.
- Zowel kleine als grote waterwegen worden goed onderhouden en toegankelijk gehouden voor beroepsvaart.
- Door het inzetten van nieuwe, meer duurzame en milieuvriendelijke vaartuigen wordt het openbaar vervoer over water verder verbeterd.
- De provincie ziet streng toe op het verbod op varende ontgassen en draagt bij aan het aanleggen van voldoende professionele ontgassingsvoorzieningen.
- De provincie onderzoekt of het waterbusnetwerk verder uitgebreid kan worden zodat meer inwoners van Zuid-Holland van dit goede vervoersnetwerk gebruik kunnen maken.
- Waar mogelijk stimuleert de provincie het gratis afgeven van huisvuil van binnenvaartschepen om te voorkomen dat schippers dubbel moeten betalen voor hun huisvuil.

- Spitsuursluiting van bruggen krijgt geen steun. Er wordt gezocht naar goede alternatieve manieren om weg- en scheepvaartverkeer samen te laten gaan.
- Bedrijventerreinen die geschikt zijn voor vervoer over water worden hier primair voor bestemd en blijven behouden voor bedrijven die gebruik maken van goederenvervoer over water.
- Waar mogelijk worden zeilschepen verplicht om hun masten omlaag te houden om zo de doorstroom van het vaarverkeer te bevorderen.
- Scholieren mogen gratis gebruik maken van veerponten.
- Huidige veerverbindingen worden in stand gehouden en verduurzaamd.

● Een schone en veilige provincie

Een schone en veilige leefomgeving is wat de SP betreft de basis die we moeten garanderen. Te vaak gaat economisch belang voor gezondheid van inwoners. De SP stelt de natuur, gezondheid, veiligheid en een schoon milieu vóór alle andere belangen. Alle andere belangen zijn ondergeschikt aan dit algemene belang. Zuid-Holland zou de voorbeeldprovincie moeten zijn voor een schone industrie. Een prachtig exportproduct waar onze bedrijven mee voorop kunnen lopen!

Hoewel er in Zuid-Holland steeds beter en strenger wordt gecontroleerd en gehandhaafd, vinden er vrijwel iedere week incidenten plaats in en rond de vele risicovolle (chemische) industrieën die we in Zuid-Holland hebben (denk aan: Chemours, Chemie-Pack, Shell, Esso). Naast de milieuvervuiling die hierdoor plaatsvindt brengt dit ook de gezondheid van onze inwoners ernstig in gevaar. De SP zet zich in om de vergunningverlening en handhaving rond risicovolle bedrijven in Zuid-Holland zo streng als mogelijk te maken en daarbij de randen van wat wettelijk mogelijk is op te zoeken.

Inwoners beschermen

Op dit moment kunnen door Europese regels bedrijven schadelijke stoffen in het water, de lucht en het land dumpen zolang niet aangetoond is dat dit giftig of vervuילend is. De SP wil die bewijslast omdraaien zodat mensen beschermd worden tegen al deze stoffen tenzij het bedrijf kan aantonen dat uitstoot hiervan niet schadelijk is voor mens, dier en milieu. Uiteindelijk willen wij naar het uitgangspunt: "Uitstoot nul". Al deze bedrijven moeten gaan werken met een productieproces dat de leefomgeving op geen enkele manier meer belast: niet door uitstoot, niet door lozing en niet door afval. De SP wil af kunnen dwingen dat een bedrijf bij uitbreiding een nieuwe vergunning moet aanvragen voor het gehele proces (een afdwingbare revisievergunning) in plaats van het steeds weer uitbreiden van bestaande vergunning. Bij calamiteiten en overtredingen van de milieuvergunning worden de betreffende processen, met inachtneming van de veiligheid, per direct gestaakt. Pas als na inspectie is vastgesteld dat de problemen zijn opgelost kunnen de processen worden hervat. Daarnaast gaan bedrijven meebetalen aan de controle en handhaving na calamiteiten en als bij reguliere controle gebreken aan het licht komen.

Bestrijdingsmiddelen

De negatieve effecten van bestrijdingsmiddelen en teveel (kunst)mest op mens en milieu zijn zeer groot en er lijkt een relatie te kunnen worden gelegd met verschillende aandoeningen, zoals mogelijk Parkinson. De provincie blijft zich inzetten voor een beter milieu en het terugdringen van het gebruik van bestrijdingsmiddelen en teveel meststoffen, zowel bij het gebruik van deze stoffen bij bedrijven als het gebruik hiervan door particulieren. De provincie zelf gebruikt bij al haar eigen (weg)onderhoud geen insecticiden of stoffen die schadelijk zijn voor de natuur. Dit geldt ook voor gebieden in eigendom van de provincie, maar in beheer of pacht uitgegeven aan derden.

Een schone lucht

In de grote steden Rotterdam en Den Haag is de luchtkwaliteit nog lang niet goed genoeg. Vooral de concentratie van zeer schadelijke stikstofoxiden en (ultra)fijnstof moet verder worden teruggedrongen. Dit kan door langzamer rijden, elektrisch rijden en het stimuleren daarvan ook als het gaat om het vrachtvervoer. De SP wil er de komende jaren voor zorgen dat in Zuid-Holland de Europese normen voor luchtkwaliteit eindelijk worden gehaald. Ook de inzet op een vele malen schonere industrie kan sterk bijdragen aan de verbetering van de luchtkwaliteit.

Luchtvaart

Wat de SP betreft sluiten we Zestienhoven en gaan we in plaats daarvan betaalbare woningen bouwen en een park creëren. De luchtvaart op Zestienhoven betekent, voor veel mensen, een bron van toenemende geluidsoverlast en uitstoot. Dit geldt ook voor het vlak over de provinciegrens gelegen Schiphol. Het is een taak van de provincie om deze overlast terug te dringen. Helikoptervluchten geven veel overlast en zullen daarom in Zuid-Holland voor recreatief en commercieel gebruik niet worden toegestaan. Ook zullen er geen commerciële of privé helikopterhavens in de provincie worden toegestaan. Voor vluchten van hulpdiensten blijft alle ruimte. Het opknippen van de geluidsruimte van Zestienhoven in een hulpdiensten gedeelte en een commercieel deel zal een verdere groei van de luchtvaart tot gevolg hebben. De SP is hier dan ook tegen.

Stikstof

Stikstof, in de vorm van ammoniak (veehouderij) en stikstofdioxide (verkeer en bedrijven) vormt een catastrofale bedreiging van de natuurlijke stikstofkringloop. Met als gevolg een zwaar verzuurde eenzijdige natuur met vooral brandnetels, bramen en berken. Ook vele vogels hebben te lijden van deze verzuring, die zorgt voor slechte en breekbare eieren en gebroken pootjes bij kuikens als die uit het ei komen. De overmatige uitstoot van stikstof en het neerkomen daarvan (depositie) in natuurgebieden zorgt er ook voor dat veel bouwprojecten maar met moeite van de grond komen. De SP zet zich vooral in voor het terugdringen van de uitstoot van stikstof bij de bron. Een belangrijk deel van de stikstofuitstoot wordt veroorzaakt door de veehouderij, maar ook het verkeer, de industrie, de luchtvaart en financiers zoals de Rabobank zijn verantwoordelijk voor deze uitstoot. In al deze sectoren zullen maatregelen moeten worden genomen die de stikstof uitstoot drastisch verminderen en waarbij diegenen die er financieel baat bij hadden, zoals banken, hun eerlijke deel bijdragen aan de oplossing. Het is daarbij van belang dat deze maatregelen niet alleen op papier werken, maar ook in de praktijk langdurig functioneren. Verkeer (inclusief vliegverkeer) en bedrijven zullen hun uitstoot moeten terugbrengen en wat betreft de veehouderij is het onvermijdelijk dat de veestapel kleiner zal moeten worden. Waar dat mogelijk is bieden we boeren een alternatieve inkomstenbron, bijvoorbeeld door de boer eerlijk te betalen voor natuur- en landschapsbeheer. Als dat niet mogelijk is kijken we of verplaatsen een optie is en in het uiterste geval gaan we over tot onteigening en schadeloosstelling (N.B. schadeloosstelling kan alleen bij onteigening).

Onze voorstellen:

- Uitgangspunt bij alle bedrijven wordt de regel: "Uitstoot nul".
- Als bij een calamiteit een overtreding van de milieuvergunning wordt vastgesteld wordt direct gehandhaafd, het zwaarst mogelijke sanctie middel ingezet en gaan bedrijven betalen voor de controle en handhaving.
- Vergunningen voor de uitstoot van stoffen worden regelmatig geactualiseerd. Nieuwe vergunningen worden niet gegeven als niet is gegarandeerd dat men het uitgangspunt "Uitstoot nul" onderschrijft en gaat uitvoeren.
- De provincie blijft er bij het Rijk op aandringen een afdwingbare revisievergunning wettelijk mogelijk te maken en dat het uitgangspunt "Uitstoot Nul" ook het uitgangspunt zal zijn bij nieuwe wetten en regels.
- We zetten ons in om het gebruik van bestrijdingsmiddelen, denk aan glyfosaat en neonicotinoïden, in de landbouw, de bollenteelt, de bloementeelt terugdringen en beëindigen.
- Nu er een landelijk verbod is op het (varend) ontgassen van schepen, zorgt de provincie er voor dat dit verbod ook daadwerkelijk wordt gehandhaafd.
- De provincie bevordert de aanleg van betaalbare walstroom punten voor de binnenvaart om uitstoot van uitlaatgassen te verminderen.
- We kiezen voor sluiting van Zestienhoven en het bouwen van betaalbare woningen op deze locatie. Fysieke uitbreiding van de luchthaven Zestienhoven blijft wat de SP betreft voor de provincie onbespreekbaar.

- Voor bedrijven die verantwoordelijk zijn voor de neerslag (depositie) van stikstof in een bepaald natuurgebied wordt gezocht naar een oplossing op de huidige locatie, lukt dit niet volgt, binnen maximaal 2 jaar, verplaatsing of uitkoop. Hierbij krijgen boeren en bedrijven een eerlijke prijs, het doel is zo min mogelijk schade voor alle betrokkenen. Het uitkopen gebeurt waar dit kan op vrijwillige basis. Waar dit niet lukt is de laatste stap onteigening en schadeloosstelling, ook hier is het doel zo min mogelijk schade voor de betrokkenen om het gemeenschappelijke doel te bereiken.
- Het Intern en extern verrekenen van stikstofuitstoot op de ene plaats en vermindering daarvan op de andere plaats (salderen) kan alleen als sprake is van werkelijke reductie van stikstof. Theoretische stikstofruimte op papier mag hier niet voor worden ingezet.
- Bij extern salderen moet de verkregen stikstofruimte van een bedrijf dat stopt of de stikstofuitstoot vermindert en het bedrijf dat deze stikstofruimte wil inzetten om uit te breiden of woningen te bouwen, betrekking hebben op hetzelfde natuurgebied.
- Er worden geen nieuwe milieuvergunningen verleend, als hierdoor de uitstoot van stikstof toeneemt. Ook oude milieuvergunningen worden bij herziening aangescherpt op de uitstoot van stikstofverbindingen.
- De korting op de kosten voor drinkwater voor grootverbruikers moet worden afgeschaft.

● Een duurzame en sociale economie

De economie is er voor mensen, niet andersom. In plaats van een race to the bottom op weg naar lage lonen en winsten voor bedrijven, zou de algemene welvaart centraal moeten staan. Investerings van de provincie moeten ten behoeve van onze inwoners, dier en milieu zijn in plaats van ten behoeve van meer winst voor bedrijven. Het kan niet zo zijn dat de risico's voor de overheid zijn en de winsten voor bedrijven. Vooral in provincie als Zuid-Holland, met meer dan 3,5 miljoen inwoners is een goede duurzame economie van belang. We blijven daarom kansrijke innovatieve initiatieven, die tot doel hebben onze economie te verduurzamen, ondersteunen. Ook het midden- en kleinbedrijf, dat dankzij alle hardwerkende en betrokken werknemers de echte banenmotor van ons land is, verdient onze aandacht en steun.

De SP wil daarom dat, bij aanbestedingen, kleine (Zuid-Hollandse) ondernemingen een grotere kans krijgen. Aanbestedingen in delen aanbieden helpt daarbij. Bij alle aankopen door de provincie zoeken we naar mogelijkheden die niet ten koste gaan van arbeidsomstandigheden, natuur en milieu. De provincie gaat, binnen de eigen organisatie, door met het creëren van echte banen. Bij aanbestedingen stelt de provincie eisen die uitbuiting tegengaan en een eerlijk loon garanderen. We blijven terughoudend bij publiek-private samenwerking. Nieuwe bedrijven in Zuid-Holland dienen zoveel als mogelijk zelfvoorzienend te zijn als het gaat om hun energievraag. Bedrijven die weinig of geen lokale werkgelegenheid opleveren of een enorme claim leggen op onze ruimte en energievoorziening, zijn wat de SP betreft ongewenst in Zuid-Holland. Bedrijven worden verplicht om de ruimte dubbel te gebruiken, dus geen parkeerplaatsen meer naast een pand maar er onder en geen daken meer zonder zonnepanelen. Zo gebruiken we onze schaarse ruimte te goed mogelijk.

Detailhandel

Kleinere, lokale winkels en bedrijfjes houden onze stads- en dorpskernen gezond. Om deze situatie te waarborgen en leegstand te voorkomen is een strikt vestigingsbeleid noodzakelijk. Uitbreiding van detailhandel is onder voorwaarden mogelijk en dan vooral in gebieden waar de bevolking groeit. In alle voorkomende gevallen dient daarbij aangetoond te worden dat uitbreiding geen gevolgen heeft voor nabijgelegen bestaande detailhandel en winkeliers in bestaande winkelgebieden. De provincie bevordert functiewijziging van gebieden zodat de leegstaande ruimte voor andere doeleinden, zoals wonen, kan worden gebruikt. Gemeenten stellen in regionaal verband detailhandels-, kantoren- en woonvisies op waarin de plannen staan voor de locaties en hoeveelheden vloeroppervlak. Buiten bestaande winkelgebieden is geen plaats voor grootschalige winkels zoals outletcentra. Binnen deze gebieden kan dit alleen als de bestaande winkels in het gebied hier geen nadelige gevolgen van ondervinden.

Onze voorstellen:

- De provincie gaat door met het stimuleren van duurzame innovatieve initiatieven.
- Bij het aanbestedingen krijgen lokale MKB bedrijven/kleine ondernemers de voorkeur.
- De provincie zet zich in om medewerkers zoals schoonmakers en cateringmedewerkers weer zelf in dienst te nemen.
- De provincie werkt samen met andere overheden, bedrijven en onderwijsinstellingen om er voor te zorgen dat iedereen in Zuid-Holland een eerlijke kans heeft op een baan en stageplaats.
- Aanbestedingen stelt de provincie zo op dat uitbuiting van mens, dier en milieu zo veel mogelijk wordt tegengegaan.
- Nieuwe vestiging van bedrijven die weinig of geen lokale werkgelegenheid opleveren of een enorme claim leggen op onze ruimte en energievoorziening, zijn wat de SP betreft ongewenst in Zuid-Holland.
- We verplichten minimaal dubbel ruimtegebruik.
- Nieuwe bedrijven in Zuid-Holland dienen zoveel als mogelijk zelfvoorzienend te zijn als het gaat om hun energievraag.

- De provincie zet zich in om leegstaande detailhandelslocaties te saneren of door het stimuleren van bestemmingswijzigingen weer een zinvolle bestemming te geven.
- Regionale plannen voor kantoren, bedrijventerreinen en detailhandel worden door een onafhankelijke instelling getoetst.
- Er komen geen grootschalige winkelbedrijven (zoals outletcentra) buiten het bestaande winkelgebied. Binnen het bestaande winkelgebied alleen als er geen sprake is van verdringing van bestaande bedrijven in het gebied.
- Uitbuiting van arbeidsmigranten moet intensief opgespoord worden en hard aangepakt. Mensen zijn geen verdienmodel en iedereen die werkt verdient het om daarvoor een eerlijk loon te krijgen, goede en veilige arbeidsomstandigheden te hebben en in degelijke huisvesting te leven. Als werkgevers dat niet kunnen garanderen dan mogen zij geen arbeidsmigranten hier heen halen en in dienst nemen. Alle aanbevelingen hierover die gedaan zijn in het rapport van Commissie Roemer dienen overgenomen en uitgevoerd te worden.

● Een groene en diervriendelijke provincie

Recreatie en de beleving van natuur heeft een positief effect op onze gezondheid. Stilte, rust en mooie landschappen geven ons, naast de broodnodige ontspanning, een goed gevoel. De Zuid-Hollandse natuurgebieden maken deel uit van een belangrijk internationaal netwerk van natuurgebieden en vormen een waardevolle aanwinst voor onze provincie. Investeren in het beschermen van natuur- en recreatiegebieden is investeren in de gezondheid van alle inwoners van deze provincie. Daarnaast is onze provincie ook bekend om haar open landschappen. Deze landschappen willen we als SP behouden, maar dan wel met een natuur inclusieve bedrijfsvoering, met minder vee en minder bestrijdingsmiddelen. Ook dieren verdienen een waardig en goed bestaan, de provincie moet zich hiervoor inzetten.

Recreatie

Om er voor te zorgen dat iedereen de mogelijkheid heeft om zich te ontspannen in een bereikbaar recreatie- of natuurgebied, moet de provincie er voor zorgen dat deze gebieden er niet alleen zijn, maar ook goed worden ingericht en onderhouden. Steeds meer mensen krijgen hierdoor de mogelijkheid, in onze dichtbevolkte provincie, om dichtbij huis een recreatie- of natuurgebied te bezoeken. De SP wil dat de provincie hier een actieve rol in speelt zodat de mogelijkheid tot recreatie niet afhangt van de grootte van je portemonnee. We willen inzetten op het verder optimaliseren van de verbindingen tussen de steden en de omliggende recreatie- en natuurgebieden. Daarnaast vragen ook zaken als veiligheid, beheer, onderhoud en biodiversiteit onze blijvende aandacht.

Natuur Netwerk Nederland

Na het schrappen van een groot deel van het Natuur Netwerk Nederland (voorheen Ecologische Hoofdstructuur EHS) en het door deze zware bezuiniging schrappen van veel van de tussenliggende verbindingzones, heeft de provincie Zuid-Holland er alles aan gedaan om de hierdoor ontstane schade aan de natuur te beperken. Dankzij de SP werden de geschrapte verbindingen tussen de natuurgebieden beschermd tegen ontwikkelingen die deze verbinding onmogelijk zouden maken en uiteindelijk is besloten de meeste van deze verbindingen alsnog aan te leggen. Wat de SP betreft gaan we ook de komende periode door op deze weg. Het verbinden van natuurgebieden gaat wat de SP betreft voor economische of andere ontwikkelingen.

Veenweidegebieden en bodemdaling

De prachtige veenweidegebieden in Zuid-Holland geven onze provincie haar, internationaal geroemde, karakteristieke uitstraling. Hier moeten we koste wat het kost zuinig mee omgaan. Het veenweidegebied wordt echter al jaren bedreigd door bodemdaling en het verstoren van de originele verkaveling door het creëren van grote percelen met de eenzijdige teelt van Engels raaigras. In al deze gevallen zijn er conflicterende belangen. Waar de natuur is gebaat bij een hoger waterpeil willen de agrariërs grote delen van het jaar een lager waterpeil. Hoewel er steeds meer innovatieve methoden beschikbaar komen om de bodemdaling te verminderen, gaat dit wat de SP betreft nog veel te langzaam. De SP wil de rol van de provincie bij deze ontwikkelingen versterken in woord en daad. Hierbij is niet alleen het economische belang leidend, maar vooral ook het maatschappelijk belang.

Het Groene Hart

Hoewel in het Groene Hart de ontwikkeling van het gebied niet geheel op nul kunnen worden gezet, staat voor de SP voorop dat het unieke landschap van het Groene Hart vooral groen moet blijven. Gezamenlijk beleid van de betrokken provincies is hierbij belangrijk. Het Groene Hart is een belangrijk landbouw- en recreatiegebied voor de Randstad met waardevolle natuurgebieden. De stuurgroep het Groene Hart voert de regie op de ontwikkelingen in het gebied en wordt door de drie provincies gefinancierd.

Dierenwelzijn

Ook in de komende periode gaat de provincie door met het stellen van voorwaarden, als het gaat om dierenwelzijn, bij alle ontwikkelingen en projecten in de provincie Zuid-Holland. Wat ons betreft is daarbij van belang dat diervriendelijke aanpassingen niet langer gekoppeld mogen worden aan uitbreiding van het aantal dieren. Bij nieuwbouw en onderhoud van wegen, vaarwegen en gemalen wordt rekening gehouden met het welzijn van dieren. Dieren zijn wat ons betreft geen producten, zij verdienen een fatsoenlijke en respectvolle behandeling.

Veehouderij, van intensief naar extensief

De Zuid-Hollandse boer levert, naast een bijdrage aan de voedselvoorziening, ook een grote bijdrage aan het open landschap en het onderhoud hiervan. Om dit ook in de toekomst te waarborgen zet de SP in op het duurzaam extensiveren van de veeteelt, dat wil zeggen minder dieren op meer grond. Daarnaast streven we naar natuurinclusief boeren wat betekent dat grondstoffen zoals veevoer en mest zo veel mogelijk van het eigen land of uit de eigen productie dient te komen. Ook het afzetten van producten in de eigen omgeving kan een bijdrage leveren aan de verduurzaming van het boerenbedrijf. Binnen dit beleid is geen ruimte voor nieuwvestiging van intensieve veehouderijen. De SP wil agrariërs ondersteunen bij het omvormen van hun bedrijf naar een meer duurzame, diervriendelijke en stikstofarme productie. We steunen deze bedrijven bij de ontwikkeling van nevenactiviteiten, die bijdragen aan de verduurzaming van de sector en de vermindering van de uitstoot en depositie van stikstof in natuurgebieden.

Schadebestrijding en populatiebeheer (vooral ganzen en herten)

Nog meer dan in de afgelopen periode wordt bij het beheren van populaties dieren vooral ingezet op preventieve en diervriendelijke maatregelen. Alleen wanneer alle andere mogelijkheden, na herhaaldelijke pogingen, zijn uitgeput, zal het verjagen van dieren worden toegestaan. Bij populatiebeheer is het doden van dieren niet langer een verplichting om in aanmerking te komen voor schadevergoeding. Ook boeren die dieren uitsluitend op een diervriendelijke manier verjagen krijgen recht op schadevergoeding. De gevolgen van de schadebestrijding op de populatie worden jaarlijks in kaart gebracht. In alle door de faunabeheereenheid opgestelde faunabeheerplannen moet ruimte zijn voor het aanpassen van het beheerplan als blijkt dat de uitwerking een negatief effect heeft op de betreffende populatie.

Onze voorstellen:

- De provincie versterkt de bereikbaarheid van recreatiegebieden, waarbij de nadruk voornamelijk komt te liggen op de bereikbaarheid voor voetgangers, fietsers en gebruikers van het openbaar vervoer.
- De biodiversiteit in recreatiegebieden wordt versterkt door bij inrichting en beheer maatregelen te nemen die deze bevorderen. Hierbij wordt zeker ook gedacht aan maatregelen die de stand van de insectenpopulatie, zoals vlinders en bijen, verbeteren.
- Op handhaving, beheer en onderhoud wordt niet bezuinigd en we onderzoeken of de huidige middelen toereikend zijn.
- Bij het onderhouden van een recreatiegebied wordt altijd zoveel als mogelijk uitgegaan van de voor de aanwezige soorten meest gunstige wijze van onderhoud.
- De provincie blijft zich inzetten om zoveel mogelijk van de oorspronkelijk geplande tot het Natuur Netwerk Nederland (NNN) behorende gebieden, zoals bijvoorbeeld de Krimpenerwaard en de Gouwe Wiericke, ook daadwerkelijk te realiseren.
- Gebieden die door Rijksbezuinigingen in het verleden op dit moment geen deel meer uitmaken van het Natuur Netwerk Nederland, blijven beschermd tegen ontwikkelingen die toevoeging aan dit netwerk onmogelijk zouden maken.
- De provincie geeft financiële ondersteuning aan organisaties die met vrijwilligers werken aan het beheer en onderhoud van natuurgebieden.

- Bij gebieden waar als gevolg van de stikstofproblematiek de agrarische bestemming geheel of gedeeltelijk vervalt, wordt ook onderzocht of dit gebied geschikt is om te worden ingericht als bufferzone ter bescherming van een nabij gelegen natuurgebied.
- Bij het beheer van het open landschap, recreatie- en natuurgebieden wordt nadrukkelijk onderzocht of dit, tegen een eerlijke vergoeding, kan worden uitgevoerd door agrariërs die een substantiële bijdrage leveren aan het oplossen van de stikstofproblematiek, bijvoorbeeld door het houden van minder vee.
- Voor alle gebieden die te maken hebben met bodemdaling komt een toekomstvisie met concrete plannen om de bodemdaling een halt toe te roepen. Hierin dienen alle opties, inclusief innovatieve methoden, met een minimale reductie van de bodemdaling van 50% of meer, te worden meegenomen.
- De provincie ondersteunt en stimuleert deze innovatieve ontwikkelingen met voldoende financiële middelen en onderzoekt of innovaties die zich in de praktijk bewezen hebben ook verplicht kunnen worden opgelegd.
- In gebieden waar innovatie niet de oplossing biedt zal het waterpeil omhoog moeten en de agrarische functie geheel of gedeeltelijk komen te vervallen. Mocht dit voor bepaalde gebieden de meest wenselijke oplossing zijn, staat voor de SP de begeleiding van betrokken ondernemers centraal en dient met hen zoveel mogelijk gezocht te worden naar een alternatieve locatie of een rechtvaardige uitkoopregeling.
- De stuurgroep Het Groene Hart moet haar werk goed kunnen blijven doen. De provincie stelt hiervoor voldoende middelen beschikbaar.
- Bij nieuwbouw en onderhoud van wegen, vaarwegen en gemalen wordt altijd eerst onderzocht wat de gevolgen zijn voor het dierenwelzijn in de omgeving. Op basis van dit rapport worden maatregelen genomen om de nadelige effecten op het dierenwelzijn te voorkomen of ten minste in hoge mate te verminderen.
- De provincie streeft naar een diervriendelijke bestrijding van overlastgevende dieren.
- Vismigratie wordt meegewogen bij het waterbeheer. Bij belemmeringen van deze migratie worden waar mogelijk voorzieningen getroffen, zodat migratie toch kan plaatsvinden.
- Waterwinning en het gebruik van ondergrondse waterlagen voor energie opslag, mag niet ten koste gaan van de biodiversiteit in een gebied.
- Dierenbeschermingsorganisaties zijn in grote mate afhankelijk van donaties waardoor hun financiële basis wankel is. Wat de SP betreft wordt de financiering van organisaties rond de dierenbescherming, zoals bijvoorbeeld de dierenambulance, zodanig herzien dat het voortbestaan van deze organisaties niet langer in gevaar komt.
- Het verjagen van dieren met behulp van afschot ter voorkoming van landbouwschade mag alleen als controleerbaar is aangetoond dat alle diervriendelijke alternatieve methoden uitgeput zijn.
- De provincie stelt altijd beperkende eisen aan vergunningen en/of subsidies, als het gaat om uitstoot stikstof, fosfaat of bestrijdingsmiddelen.
- Bij populatiebeheer is het doden van dieren niet langer een verplichting om in aanmerking te komen voor schadevergoeding. Wel dient te worden aangetoond dat men gebruik heeft gemaakt van serieuze verjagingsmogelijkheden.
- Het beheer met behulp van afschot blijft een laatste redmiddel. Andere, diervriendelijkere opties worden eerst uitgeput.
- In faunabeheerplannen moet ruimte worden geboden voor vernieuwende diervriendelijker verjaag methoden die in de loop van termijn van de zes jaar waarbinnen het plan in werking is worden ontwikkeld (denk bijvoorbeeld aan de verjaging met behulp van lasers).
- Wanneer het doden van dieren onvermijdelijk is, mag dit uitsluitend gebeuren door gecertificeerde jagers en worden de gedode dieren zoveel mogelijk ingezet voor consumptieve doeleinden.
- Als er in Zuid-Holland sprake is van een nieuwe en ernstige dreiging van exoten treedt de provincie voortvarend en direct handelend op.
- Jagen voor plezier blijft in Zuid-Holland verboden.

• De ruimte eerlijk (ver)delen

Wat de SP betreft wegen maatschappelijke belangen zwaarder dan die van het grootkapitaal. Een betaalbare en bewoonbare provincie is leidend. Er is in Zuid-Holland weinig tot geen beschikbare ruimte meer over. Elke vierkante meter in onze provincie heeft een of meer bestemmingen. Op zo'n 3.000 vierkante kilometer wonen, reizen, werken, winkelen, leren en ontspannen een kleine 4 miljoen Zuid-Hollanders. Het is dus niet zo gek dat er bij een bestemmingswijziging een heftige strijd kan ontstaan tussen belanghebbenden. Die de nieuwe invulling wel of niet steunen of mogelijk een geheel andere invulling van het gebied zouden willen. Dit ordenen van de ruimte is bij uitstek een taak van onze gemeenten. Het is de taak van de provincie om hierbij als daadkrachtige regisseur op te treden en er voor te zorgen dat de ordening van de ruimte op een rechtvaardige manier verloopt.

Omgevingswet

De omgevingswet is desastreus, de SP probeert de wet dan ook tegen te houden. Tot tenminste halverwege 2023 doet de provincie dit aan de hand van provinciale regels waarin de belangen van inwoners, natuur, landschap en economie worden gewaarborgd. Ook nadat de nieuwe omgevingswet van kracht wordt moet de provincie ervoor zorgen dat de kwaliteit van de ruimte en leefomgeving in Zuid-Holland niet alleen in stand blijft, maar waar mogelijk zelfs toeneemt. Wat de SP betreft zal er in de visie van de provincie weinig veranderen, ook niet na de invoering van de omgevingswet. Ook na 2023 zal een goede kwaliteit van onze natuur en landschap van groot belang zijn voor de gezondheid en het welzijn van onze inwoners.

Nieuwe ontwikkelingen

De provincie blijft de ladder van duurzame verstedelijking toepassen op alle nieuwe ontwikkelingen buiten de bestaande verstedelijking, zoals wonen, kantoren, bedrijventerreinen en kassen. Hierbij is het uitgangspunt dat nieuwe ontwikkelingen, zoals nieuwe woon- en werklocaties, zoveel mogelijk binnen de bestaande stads- en dorpsranden plaatsvinden. Hiermee blijven we zuinig op ons schaarse buitengebied. Uiteraard mag deze verdichting van het stedelijk gebied niet betekenen dat hierdoor de leefbaarheid in steden en dorpen achteruit gaat. Lokaal maatwerk, met oog voor speelruimte en binnenstedelijk groen, staat daarbij voorop. Inwoners worden meegenomen in het leveren van dit maatwerk.

Natuur en landschap

In en rond kwetsbare gebieden zoals Natura 2000, het Natuur Netwerk Nederland (de voormalige Ecologische Hoofdstructuur EHS), bijzondere landschappen en het Groene Hart laten we geen ontwikkelingen toe die de natuur- en recreatiewaarden in die gebieden schade toebrengen. Een betere openbaar vervoer verbinding tussen de natuur- en recreatiegebieden en onze steden zorgt voor een goede bereikbaarheid van deze gebieden. Door minder auto's in deze gebieden wordt ook de stikstofbelasting verminderd. De versterking van de positie van groen en water in het landschap zorgt niet alleen voor een verbetering van de leefbaarheid, maar komt ook de biodiversiteit ten goede. De randen van steden en dorpen verdienen wat de SP betreft meer aandacht en dienen een geleidelijke en fraaie overgang te vormen tussen bebouwd gebied en het omliggende landschap.

Gesloten keten

We houden vast aan het verduurzamen van onze landbouw en veeteelt en zetten vanwege de stikstofproblematiek in op een krimp van deze sector. Voor nieuwe intensieve veehouderijen of megastallen is in Zuid-Holland geen plaats. De voortdurende opschaling van onder andere vlees- en melkproductie ten behoeve van het consumentisme achten wij schadelijk voor mens, dier en milieu. De aard en omvang van agrarische bebouwing wordt daarom verkleind tot een omvang die past in het Zuid-Hollands landschap en geen belasting vormt voor onze natuurgebieden. Daarnaast zetten we in op het bevorderen van het sluiten van de keten rond de veehouderijen in Zuid-Holland. Dit kan door het gebruik van lokaal geproduceerde voedingsstoffen en het lokaal verwerken van de meststoffen. Het agrarisch natuurbeheer door boeren, per gebied georganiseerd in collectieven, blijft onder strikte regie van de provincie plaatsvinden. Op plaatsen waar door het beperken van de stikstofdepositie niet langer een agrarische bedrijfsvoering mogelijk is streven we ernaar het beheer van deze gebieden zo veel als mogelijk door deze sector zelf tegen een marktconforme vergoeding te laten uitvoeren.

Maatschappelijk verantwoord grondgebruik

Grondspeculatie in Zuid-Holland moet door de provincie op alle mogelijke fronten worden tegengegaan. Bij provinciale projecten neemt de provincie maatregelen om grondspeculatie te voorkomen. Ook voorkomen we onnodig ruimtegebruik door minimaal dubbel ruimtegebruik te verplichten: geen parkeerplaatsen meer naast het pand en altijd zonnepanelen op het dak. De provincie komt op voor het belang van Zuid-Holland en beschermt haar cultureel erfgoed. Denk hierbij aan aardkundige waarden als rivierduinen, kreekruggen en oeverwallen en landschappelijke elementen als hagen en eendenkooien, maar ook de archeologie die aanwezig is onze bodem. Daarnaast beschermen we onze molens door de molenbiotopen in acht te nemen, zodat deze molens voldoende wind kunnen vangen om te blijven draaien. Het is belangrijk dat agrariërs, natuur- en erfgoedorganisaties en andere beheerders samenwerken bij het beheer van ons waardevolle landschap.

Leegstand

De provincie blijft zich inzetten om de bestaande leegstand te verminderen, onder andere door de leegstaande gebouwen te transformeren naar andere functies. Bij kantoren kan bijvoorbeeld gedacht worden aan woningen. Nieuwe leegstand voorkomen we door nieuwbouw van kantoren en winkels zoveel mogelijk te beperken en vast te houden aan het huidige kantorenbeleid. Nieuwe kantoren kunnen alleen als sprake is van een aangetoonde behoefte en uitsluitend op een beperkt aantal plekken in de buurt van OV-knooppunten. Nog steeds worden de kosten van de leegstand op de samenleving afgewenteld. De SP wil een boete op leegstand. Dit wordt gelijk ingevoerd waar de provincie dit zelf toe kan passen, bijvoorbeeld bij bedrijventerreinen. Op andere locaties zoals winkelcentra, waar de provincie niet direct zeggenschap over heeft, zal zij dit adviseren aan de gemeente.

Glastuinbouw

De glastuinbouwsector is een belangrijke economische sector voor onze provincie. Het is ook een zeer innovatieve sector waar werk wordt gemaakt van verduurzaming en energiebesparing. Toch blijven de problemen rond het gebruik van bestrijdingsmiddelen, de lichtvervuiling en het vervuilende transport per vliegtuig een grote bron van zorg. Dit moet de komende jaren sterk verbeteren en de sector zal verder moeten verduurzamen. Daarnaast kunnen projecten rond aardwarmte en het plaatsen van zonnepanelen op kassen een bijdrage leveren aan de verduurzaming van deze sector. Projecten die dit in de praktijk brengen worden door de provincie ondersteund. Nieuwe glastuinbouwlocaties zijn wat de SP betreft niet nodig: de huidige locaties en plan locaties bieden hier voldoende ruimte voor. We blijven streven naar het opruimen van verouderde kassen en het saneren van oneigenlijk gebruikte kassen. De provincie spreekt gemeenten aan op hun handhavingplicht.

Water

Door de verandering van het klimaat zal Nederland in de toekomst steeds vaker te maken krijgen met langdurige droogte afgewisseld met perioden van hevige regenval. Hierdoor ontstaat een lastig waterprobleem dat een oplossing verdient. In perioden van droogte is er watertekort en bij hevige regenval zorgt de wateroverlast dat de riolering en afwatering dergelijke hoeveelheden water niet aankunnen. Dit vraagt om een daadkrachtige overheid die er voor zorgt dat Zuid-Holland ook in de toekomst een waterbestendige provincie blijft. Hiervoor is niet alleen een robuust rioleringsstelsel nodig dat opgewassen is tegen grote hoeveelheden water, maar ook een robuuste zoetwater opvang en -opslag, die in tijden van droogte kan worden aangewend. Bij de vervanging of het onderhoud van afwateringssystemen zorgt de provincie ervoor dat deze worden aangepast op het verwerken van extreme hoeveelheden water. Hierbij is het leefbaar houden van de directe leefomgeving van mens en dier leidend. Daarnaast start de provincie een onderzoek naar de wijze waarop grotere hoeveelheden water kunnen worden opgeslagen voor gebruik in droge perioden. Bovendien blijft de provincie zich optimaal inzetten om de doelen gesteld in de Kaderrichtlijn Water, die veel kansen geeft om waterkwaliteit, ecologie en natuur- en recreatiewaarde te verbeteren, tijdig te halen.

Onze voorstellen:

- De SP wil een boete op leegstand. Ook blijft de provincie zich actief inzetten tegen speculatie met grond bij provinciale projecten.
- We verplichten minimaal dubbel ruimtegebruik.
- We houden vast aan het toepassen van de ladder voor duurzame verstedelijking bij alle nieuwe ontwikkelingen waaronder wonen, kantoren, bedrijventerreinen en kassen.
- Bijzondere landschappen, landschapselementen en natuurgebieden worden beschermd tegen ontwikkelingen zoals stikstofbelasting, die een schadelijk effect hebben op deze gebieden.
- We beschermen het Groene Hart.
- De provincie zorgt ervoor dat waardevolle gebieden in Zuid-Holland, zoals de Gnephoek, de Vlaardingse Broekpolder, het Voorns Duin en het Zaans Rietveld, groen blijven en vrij van wegen en andere bebouwing.
- Natuur- en recreatie gebied Vlietland blijft open en groen: De SP is tegen de bouw van 222 luxe recreatiewoningen in Vlietland Noord, Leidschendam Voorburg
- Ontwikkelingen vinden zoveel mogelijk plaats binnen de bestaande bebouwing. Voor kernen en dorpen blijft, mits voldoende draagvlak, ruimte voor lokaal maatwerk.
- De provincie streeft naar een verbod op bestrijdingsmiddelen die schadelijk zijn voor de biodiversiteit. Zolang dit verbod er nog niet is, wordt het gebruik van deze middelen zo veel als mogelijk beperkt.
- Noodzakelijke en onvermijdelijke negatieve gevolgen voor het landschap moeten gecompenseerd worden door verbeteringen in het landschap elders in hetzelfde plangebied.
- Er is geen ruimte voor intensieve veehouderij in Zuid-Holland. Geen megastallen in ons landschap.
- De provincie houdt de regie bij het agrarisch natuurbeheer, uitgevoerd door de collectieven en blijft deze kritisch volgen.
- De provincie ondersteunt agrarische ontwikkelingen die bijdragen aan het sluiten van de keten.
- De provincie streeft ernaar om op plaatsen waar, om welke reden dan ook, niet langer een agrarische bedrijfsvoering mogelijk is het beheer van deze gebieden zo veel als mogelijk door deze sector zelf, tegen een marktconforme vergoeding, te laten uitvoeren.
- De provincie werkt toe naar een jaarlijkse markt, het liefst op het Malieveld, waarop niet alleen veel streekproducten te zien en te koop zullen zijn, maar ook alle innovaties op het gebied van de verduurzaming van de agrarische sector.
- Natuur en andere kwetsbare landschappen worden niet verstoord door andere ruimtelijke ontwikkelingen, zoals hoogbouw, wegen of bijvoorbeeld windturbines.

- In gebieden die door stikstofregels of door bodemdaling niet langer geschikt zijn voor een agrarische functie wordt het beheer van deze gebieden zo veel als mogelijk lokaal uitgevoerd.
- De in en onder het landschap aanwezige aardkundige waarden zoals rivierduinen, kreekkruggen en oeverwallen blijven we beschermen. We gaan door met het beleid om deze weer meer in het landschap zichtbaar te maken.
- Nieuwe kantoren mogen alleen worden gebouwd als sprake is van een aantoonbare behoefte en dan uitsluitend op locaties in de buurt van OV-knooppunten.
- De provincie streeft naar verduurzaming van de glastuinbouwsector. Dit doen we door het gebruik van duurzame natuurlijke energiebronnen als aardwarmte of zonne-energie.
- De bestemming glastuinbouw in glastuingebieden wordt, met uitzondering van aan de sector gerelateerde bedrijvigheid, strikt gehandhaafd.
- Het oneigenlijk gebruik van kassen, zoals bijvoorbeeld als caravanstalling, blijft in strijd met de bestemming. Hier dient door de gemeente op te worden gehandhaafd.
- De sector wordt de komende jaren verder verduurzaamd en we verminderen de afhankelijkheid van bestrijdingsmiddelen. Daar waar het gebruik van wettelijk toegestane bestrijdingsmiddelen niet kan worden vermeden, mogen deze stoffen niet in het milieu terecht komen. Daarnaast stimuleert de provincie het terugdringen van de lichtvervuiling.
- De provincie zet alles op alles om de doelen gesteld in de Kaderrichtlijn Water in 2027, namelijk dat al ons water schoon en gezond is, te halen.
- Het recreatief medegebruik, denk aan fietspaden en ruiterspaden, van dijklichamen wordt bevorderd.
- De provincie werkt mee aan een robuuste waterafvoer bij hevige regenval en stimuleert het verlagen van de verhardingsgraad of bebouwingsdichtheid.
- Om de waterkwaliteit te verbeteren wordt motorvaart niet overal meer toegestaan.
- Bij verziltingsprojecten waarbij weer zout water wordt toelaten in het Deltagebied, bewaken we de zoetwatervoorziening voor de omliggende gemeenten.
- De provincie onderzoekt de mogelijkheden in Zuid-Holland naar een vergroting van de capaciteit van de wateropvang ten behoeve van gebruik bij perioden van droogte.

● **Het cultureel erfgoed behouden**

Zuid-Holland is een zeer herkenbare en mooie provincie. Met haar vele verschillende landschappen, ruim 200 molens, landgoederen en buitenplaatsen en, niet te vergeten haar historische steden heeft Zuid-Holland een cultureel erfgoed dat de moeite waard is te beschermen. Het geeft onze provincie een geheel eigen karakter, wat maakt dat het in trek is als woongebied. Ook voor toeristen en dagjesmensen heeft Zuid-Holland veel te bieden. We zorgen voor toegankelijkheid: onze cultuur is namelijk van en voor ons allemaal.

Erfgoedlijnen

In Zuid-Holland zijn zeven erfgoedlijnen opgezet rondom de thema's trekvaarten, de Romeinse Limes, de Waterdriehoek rond de Biesbosch en Kinderdijk, de Atlantikwall, de Oude Hollandse Waterlinie, de Landgoederen en de bedrijvigheid van Goeree-Overflakkee. Het doel van deze erfgoedlijnen is om monumenten met een bepaalde samenhang aan elkaar te koppelen en ze op deze manier aantrekkelijker te maken voor de bezoeker. In deze erfgoedlijnen werkt de provincie samen met gemeenten, organisaties en bedrijven met als doel meer geld beschikbaar te maken voor de monumenten. Door deze aanpak is de bijdrage van andere partijen dan de provincie ruim verdrievoudigd. Met deze erfgoedlijnen gaan we ook de komende vier jaar door.

Molens

Bij nieuwe bouwplannen moet de provincie onderzoeken of er geen beeldbepalend erfgoed wordt vernietigd. Hetzelfde geldt voor molens. Molens hebben wind nodig om te kunnen draaien. Hiervoor is de zogenaamde molenbiotoop bedacht, waarbinnen geen nieuwe hoge gebouwen of vegetatie mogen komen. De SP wil dat deze regels worden gehandhaafd zodat onze historische windmolens behouden blijven.

Archeologie

De geschiedenis van Zuid-Holland gaat vele millennia terug en dankzij onze zuurstofarme veenweide gebieden blijven archeologische resten goed bewaard. Onze bodem bevat dan ook vele archeologische restanten die veel informatie kunnen geven over onze geschiedenis. Deze vorm van erfgoed is zeer kwetsbaar en moet dan ook optimaal beschermd worden en zo lang mogelijk in de bodem blijven. Dit geldt ook voor het maritiem erfgoed op de bodem van meren en rivieren. Als het dan toch moet worden opgegraven om bijvoorbeeld de aanleg van een weg of woonwijk mogelijk te maken, dan moet de provincie ervoor zorgen dat de vondsten niet alleen maar in het depot belanden, maar dat het opgegraven materiaal zo goed mogelijk beschikbaar komt voor onderzoek en het publiek.

Onze voorstellen:

- Naast de erfgoedlijnen stellen we de komende vier jaar opnieuw extra geld beschikbaar voor het opknappen van monumenten buiten de erfgoedlijnen. De monumenten moeten voor een zo breed mogelijk publiek toegankelijk zijn.
- De provincie houdt het beleid ten aanzien van de molenbiotopen in stand, met speciale aandacht voor de molens binnen de bebouwde kom. Het Provinciale beleid ten aanzien van molens dient vooral gericht te zijn op het in bedrijf houden van deze molens.
- De provincie blijft zeer terughoudend omgaan met het verplaatsen van molens om ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk te maken. Bij het opstellen van ruimtelijke plannen moet vanaf het begin met de positie van molens in het landschap rekening worden gehouden.
- De provincie blijft geld beschikbaar stellen voor archeologische opgravingen die extra hoge kosten met zich meebrengen.
- De provincie blijft de ontwikkelingen met betrekking tot ons onderwatererfgoed scherp in de gaten houden en neemt maatregelen als dit erfgoed wordt bedreigd.
- De registratie van het archeologisch erfgoed in het depot zal geoptimaliseerd worden zodat deze beter bruikbaar is voor onderzoek en publiek.

● **Het provinciebestuur dichtbij**

De provincie hoort er voor de mensen te zijn. Belangen van inwoners moeten centraal staan en zij moeten kunnen meebeslissen en meeprofiteren. Of het nu gaat om het plaatsen van zonnepanelen op daken, de bouw van een nieuwe woonwijk of het aanleggen van een nieuwe weg, de provincie heeft, net als andere overheden, de verantwoordelijkheid deze opgaven richting haar inwoners altijd eerlijk en betrouwbaar uit te voeren. Daarom willen we bijvoorbeeld lobby publiek zichtbaar en transparant maken en ruimte bieden voor participatie en inspraak, waarbij alle betrokken partijen een gelijkwaardige inbreng hebben. De stem van inwoners en publieke belangen wegen zwaarder dan individuele bedrijfsbelangen. Dit geldt ook voor besluiten die gevolgen hebben voor gemeenten. Wat ons betreft gebeurt dit altijd in goed overleg en als goede bestuurlijke partners. Daarom blijft de provincie zich de komende jaren richting de gemeenten opstellen als partner, ook als het gaat om het uitvoeren van provinciale belangen. Zo zorgen we voor een eerlijk en betrouwbaar provinciaal bestuur dichtbij de mensen.

Samenwerking met en toezicht op gemeenten

Gemeenten zijn zelf verantwoordelijk voor hun beleid en de uitvoering ervan. De provincie houdt toezicht op het financieel beleid van een gemeente. Om de bestuurlijke verantwoordelijkheid zoveel mogelijk bij de gemeenten te laten bevordert de provincie (o.a. via informatieoverdracht) dat gemeenteraadsleden hun colleges zo goed mogelijk kunnen controleren.

Waterschappen

De SP wil de taak van de waterschappen onderbrengen bij de provincie waar deze politieke besluitvorming beter thuishoort en er duidelijke democratische controle kan worden toegepast. Een eerste stap in die richting is wat de SP betreft het afschaffen van de geborgde zetels.

Internationaal

De SP staat kritisch tegenover het aangaan van internationale bestuurlijke contacten door de provincie. De relatie met China staat haaks op een pleidooi tegen mensenrechtenschendingen van Rusland in Oekraïne, we zullen deze relatie dan ook beëindigen. De provincie sluit nieuwe internationale betrekkingen met landen die de mensenrechten schenden uit. Bestaande relaties met deze landen worden afgebouwd. In onvermijdelijke contacten met landen, waarvan de situatie met betrekking tot de mensenrechten te wensen over laat, stelt de provincie deze binnen het contact aan de orde. Waar er nieuwe internationale betrekkingen aangegaan worden, doen we dat om andere landen te helpen in plaats van kil meer winst de provincie in te trekken.

Provinciale financiën op orde

De SP staat voor een degelijk financieel beleid. Door in bepaalde sectoren zoals het openbaar vervoer en bij de opwekking van duurzame energie de marktwerking buitenspel te zetten kunnen we kosten besparen en deze diensten voor onze inwoners betaalbaar houden. De financiële positie van Zuid-Holland is op dit moment goed, maar het blijft van belang dat voor bepaalde doelen gereserveerde middelen sneller ook daadwerkelijk voor die doelen wordt ingezet en niet op de plank blijven liggen. We blijven terughoudend omgaan met externe inhuur bij de provincie. De totale externe inhuur kosten mogen wat de SP betreft nooit meer zijn dan maximaal 10% van de totale personeelskosten. Door het uitwisselen van ambtenaren zetten wij ons in voor het delen van kennis met andere overheden, zoals gemeenten en ministeries. Op deze wijze kunnen we voor specifieke projecten toch 'kennis' van buiten de eigen organisatie naar binnen halen.

Subsidievoorwaarden

Organisaties die werknemers of bestuurders in dienst hebben die meer verdienen dan het salaris van een minister, krijgen geen subsidie meer van de provincie. In de

subsidieverordening van de provincie wordt de inkomenseis als bindende voorwaarde opgenomen. Organisaties die zelf optreden als sponsor van bijvoorbeeld evenementen, kunnen geen aanspraak maken op subsidie. In subsidies stellen we daarnaast voorwaarden aan het minimuminkomen van medewerkers en bijvoorbeeld het bestrijden van discriminatie.

Provincie geeft het goede voorbeeld

De SP is er voor iedereen. Daarom zetten wij ons in om binnen de organisatie van de provincie zo veel mogelijk arbeidsplaatsen beschikbaar te stellen om ook mensen met een arbeidsbeperking aan zinvol werk te helpen in alle lagen van de organisatie. Dit werk mag niet onder het minimumloon betaald worden. Ook zorgt de provincie voor voldoende stageplaatsen. De provinciale organisatie zou een goede afspiegeling moeten zijn van onze inwoners. De provincie bevordert de diversiteit van de eigen organisatie en het welzijn van haar personeel. In contacten met inwoners bevordert de provincie dat haar uitingen begrijpelijk zijn en dat ook laaggeletterden hier kennis van kunnen nemen en kunnen reageren op bijvoorbeeld provinciale besluiten.

Provinciale belastingen: de sterkste schouders de zwaarste lasten

Zolang de motorrijtuigenbelasting bestaat, wil de SP geen verhoging van de opcenten in Zuid-Holland. Wanneer de provincies een 'nieuwe belasting' mogen heffen, moet de insteek bij deze belasting zijn dat de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen en bedrijven hun eerlijke deel betalen.

Onze voorstellen:

- We bevorderen dat gemeenteraadsleden hun controlerende taak richting hun colleges goed kunnen uitvoeren, door tijdig informatie te verstrekken over provinciale besluiten en de provinciale visie op de inrichting van de leefomgeving in relatie tot voorgenomen ontwikkelingen in een gemeente.
- De provincie blijft gemeenten, indien gewenst, met kennis en waar mogelijk met middelen ondersteunen. Zo worden voorkomende uitdagingen efficiënt aangepakt.
- De provincie blijft waakzaam als het gaat om de democratische legitimiteit van samenwerkingsverbanden tussen gemeenten.
- De SP blijft tegen ondemocratische bestuurslagen zoals de Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH).
- We blijven ons inzetten voor het afschaffen van de ontransparante en ongecontroleerde bestuurslaag bekend als de waterschappen. We werken hier naartoe door allereerst het opheffen van de niet via verkiezingen toegekende zetels, de zogenaamde geborgde zetels.
- Internationale contacten worden getoetst op democratie en mensenrechten. Als er na contact hierover geen wens is bij de andere partij tot verbetering zullen wij het contact beëindigen.
- Organisaties die werknemers of bestuurders in dienst hebben die meer verdienen dan het salaris van een minister, krijgen geen subsidie van de provincie. Pas als zij dit aanpassen komen zij weer in aanmerking voor subsidie.
- Organisaties die zelf optreden als sponsor van bijvoorbeeld evenementen, kunnen geen aanspraak maken op subsidie.
- De totale externe inhuur blijft qua kosten maximaal 10% van de totale personeelskosten.
- De opcenten worden niet verhoogd.
- Als de opcenten worden afgeschaft is de SP voor compensatie via het provinciefonds
- Als toch wordt gekozen voor een nieuwe vorm van belasting dan kan dat alleen worden ingevoerd als de lasten hiervan eerlijk en rechtvaardig worden verdeeld. En wat de SP betreft volgens het principe van: "de sterkste schouders dragen de zwaarste lasten" en waarbij bedrijven niet worden ontzien.
- De provincie stelt in de eigen organisatie voldoende stageplaatsen en arbeidsplaatsen beschikbaar om mensen met een arbeidsbeperking en studenten aan zinvol werk en bruikbare ervaring te helpen. Werken onder het minimumloon staan we niet toe.

